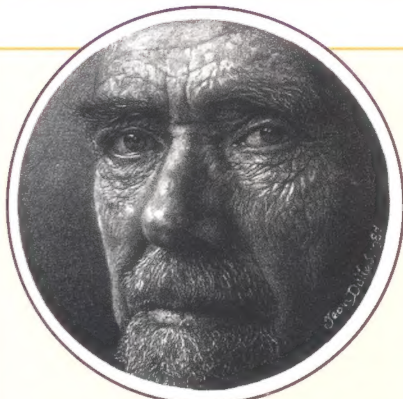
NUMMER 51 EEN UITGAVE VAN HET PAULUS ARCHIEF MAART 2013

BOUTERBODE

DULIEU IN JAARBOEK

Eind 2012 publiceerde de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde haar Jaarboek 2010-2011. Vast onderdeel van zo'n jaarboek vormen de levensberichten met bijdragen over schrijvers die ons in de afgelopen jaren zijn ontvallen.

In deze editie vinden we berichten over onder andere Paul Biegel, Ad Dunning en Sonja Prins. En ingeklemd tussen Aad Nuis en Arno van der Plank is daar opeens een kloek artikel over het leven van Jan van Oort (Jean Dulieu).

Geschreven zonder inzage te hebben gehad in de door zijn dochter beheerde dagboeken, is het een rustiger verhaal geworden dan dat in de onlangs verschenen biografie. Een mix van zijn leven en zijn werken, met veel facetten over zijn grote productie.

Alle levensberichten in het Jaarboek worden steevast voorafgegaan door een portretfoto. Ter illustratie van de tekst over Van Oort reikte het Paulus Archief een van Dulieus mooiste zelfportretten aan, met potlood getekend en eerder gepubliceerd in het boekje *Fietspad*.

JAARBOEK VAN DE MAATSCHAPPIJ DER NEDERLANDSE LETTERKUNDE TE LEIDEN 2010 – 2011

Een tekening zo kunstzinnig, zo arbeidsintensief, zo knap van lichtval en nuances, bijna fotografisch en toch getekend, zo vol van leven. Jan van Oort (Jean Dulieu), 1921-2006.

In 2013 wordt de reeks Gouden Klassiekers uitgebreid met twee nieuwe *Paulus*-uitgaven met een bindende factor. Het betreft een tweeluik over de drie rovers Primo, Secundo en Terzo.

2013 HET JAAR VAN DE ROVERS

Allereerst verschijnt in maart het boek *Paulus en de drie rovers*, in het najaar gevolgd door *Paulus en schipper Makreel*. Vooral naar dit laatste boek wordt door menigeen reikhalzend uitgekeken, terwijl het niet los gezien kan worden van die andere rovers-uitgave.

De eerste versie van beide boeken werd al in de jaren zestig bij Uitgeverij Ploegsma gepubliceerd. Dat gebeurde in twee verschillende reeksen, die zich van elkaar onderscheidden door hun formaat. *Paulus en de drie rovers* behoorde tot een serie kleinere boeken, waarvan ook onder andere *Paulus en Pieter*, *Paulus en Salomo* en *Paulus en Poetepoet* deel uitmaakten. *Paulus en schipper Makreel*, dat een jaar later verscheen, was het laatste deel in een reeks wat grotere boeken. Die reeks begon met het bekroonde *Paulus de hulpsinterklaas*.

Door die verschillende series hadden lang niet alle lezers in de gaten dat *Paulus en schipper Makreel* het vervolg op *Paulus en de drie rovers* was.

De rovers zelf kwamen overigens al veel eerder in beeld. Ze begonnen hun wilde leven in de weekbladen *Kris Kras* en *Eva*, maar speelden ook een interessante rol in de *Paulus*-strip in *Het Vrije Volk*. De bijlage achterin de nieuwe druk van *Paulus en de drie rovers* komt daar uitgebreid op terug.

Naast de handelseditie van *Paulus en de drie rovers* zal tijdens De Stripdagen in Gorinchem, op 9 en 10 maart, een beurseditie verkrijgbaar zijn. Het is de derde bijzondere uitgave, na eerdere beursedities van *Paulus winterboek* en

LEES VERDER OVER DE 3 ROVERS OP PAGINA 2

– VERVOLG VAN PAGINA 1

HET JAAR VAN DE ROVERS

Paulus en het draakje. De nieuwe beurseditie is niet in de winkel verkrijgbaar. Het boek is voorzien van het originele, aflopende omslag en heeft een speciale bijlage. De oplage is 150 exemplaren.
De beurseditie is te reserveren door een e-mail of brief aan de uitgeverij te sturen.

Gouden Klassiekers – deel 7
– Paulus en de drie rovers
Handelseditie | vier gekleurde platen
| ISBN 978-90-6447-040-0 | € 14,90
Beurseditie | vier gekleurde platen
| ISBN 978-90-6447-140-9 | € 19,90

BLOGSPOT TOONDER vs DULIEU

Speurend op het internet ontdekten we een blogspot tussen Henk de Weerd en Yde van der Burgh.
Op 16 december schreef de laatste onder de kop Het iets van Jean Dulieu over de Marten Toonder-tentoonstelling in het Letterkundig Museum, waaruit we u het volgende niet willen onthouden.

GEEN GOED ZAKENMAN

[...] Wat ontbreekt is iets waardoor het meer wordt dan een excursie. Dat iets is de vraag naar de waarde van die eindeloze opeenvolging van dagbladstrips. [...] Toonder is een literator van ontstellend niveau, en zal tot in lengte van dagen voortleven. Maar bij het waarom komt nauwelijks antwoord. [...] Het is opmerkelijk dat Toonder nooit iets anders heeft gedaan dan strokenstrips van enige tientallen tot zo'n 100 afleveringen. Zijn voornaamste ambitie daarbuiten lijkt een tekenfilmimperium te zijn geweest, maar daar is niet veel van terechtgekomen. Een echte goede zakenman was hij niet. Het is het stripwerk dat de meeste kans op de eeuwigheid maakt. [...]
Het zijn vooral ook de eerste jaren na Toonder's emigratie naar Ierland, toen hij zich in rust kon concentreren op de Bommelstrip en ook weer meer de greep hernam na jaren waarin anderen hem bijstonden, zowel met tekenen als met schrijven. [...] Maar waarom altijd maar je conformeren aan die dagelijkse productie? Waarom zich de meester willen betonen in die enorme beperking?

IMPERIUM vs WERELD

Om die reden moest ik terugdenken aan een tentoonstelling over Jean Dulieu, [...] vorige winter in Het Stripmuseum in Groningen. Veel minder dan Toonder beperkt Dulieu zich tot die ene vorm. [...] Anders dan Toonder had hij niet de intentie een groot zakenman te worden. Hij deed alles in zijn eentje (en als dat niet zo was, zoals bij de tweede tv-serie, ging het ook zwaar mis). Hij durfde zijn eigen creativiteit volledig de vrije hand te geven, hij bouwde een wereld in plaats van een imperium – en is, uiteindelijk, naar mijn idee de betere kunstenaar. En hij heeft dan ook een paar keer een meesterwerk gemaakt – zij het niet in stripvorm. Is *De Hulpsinterklaas* al geweldig (kleine kinderen vinden het begin al te griezelig, overigens), lees dan vooral zijn omvangrijke *De eikelmannetjes*, een inventief en spitsvondig verhaal over Paulus die door Eucalypta wordt verkleind en tot koning wordt uitgeroepen door de eikelmannetjes – domme en wispelturige types die doorlopend zoeken naar een heerser maar daaraan vervolgens weer onmogelijke eisen stellen; een verhaal over de chaos in de mensenmaatschappij, kortom.

ONGELIJK VERDEELD

Daardoor sla ik Jean Dulieu hoger aan dan Toonder. Dit laatste met pijn in het hart. Want wie het leed in de wereld kan samenvatten zoals Toonder doet aan het begin van *De Bovenbazen*, verdient toch ook op zijn minst respect: 'Het is in de wereld ongelijk verdeeld; sommige lieden hebben niets en andere hebben alles. Wanneer men niets heeft, is het mogelijk om meer te krijgen – voor dat soort is het leven eigenlijk een pretje. Maar iemand die alles heeft is nooit meer blij wanneer hij wat ontvangt. In plaats daarvan moet hij altijd bang zijn dat hij iets verliest, want dat is de enige mogelijkheid die er voor hem overblijft. Zulke stakkerds leiden een kommervol bestaan, gevuld met zorgen en kwalen – en het wordt tijd, dat hun stille strijd eindelijk eens onverbloemd in het daglicht wordt gebracht.'

DE COMPLETE BLOG VINDT U OP http://henkenyde.blogspot.nl/2012/12/het-iets-van-jean-dulieu.html

POST VOOR PAULUS

De 50e is eigenlijk de 51e

Een mooie vernieuwde Bouterbode, *het zag er prachtig uit.*
De 50ste, maar eigenlijk de 51ste. Want er is ook een nummer 0 (september 1997). Ik heb ze allemaal keurig in een map.
Door Dorinde was Jean Dulieu extra in het nieuws. Een boek, Brands met boeken *op Radio 1 en via de TV bij* Kruispunt. *En als je het* Winterboek *mee telt en de* Bouterbode *(dat hoort zeker), werden wij flink verwend, op een goede manier.*

Wat Dorinde vertelde en schrijft over haar vader, herken ik op vele punten mijzelf in. O.a. soms ver van de wereld zitten en even alleen zijn. Of ik sluit mij even op ver van de maatschappij of ik ga fietsen en zit dan soms ver van de wereld in de natuur. Je eigen kleine wereldje scheppen. Jean Dulieu (Jan van Oort) was een bijzonder mens, een groot kunstenaar.

Cornelis Drijfhout
OLDEKERK

POST VOOR PAULUS

U blijft ons schrijven en dat houdt ons bij de les. Uit de vele brieven en e-mails selecteerden we deze keer twee bijdragen. Beide afzenders kregen de Paulus-boekenlegger toegestuurd.

In de ban van de Boskneuters

Als kind, wonend midden in het bos, was ik altijd al gecharmeerd van Paulus de boskabouter en zijn avonturen. Hij inspireerde mijn fantasie en ik speelde zelf veel met bosattributen.
Dat dat nog steeds invloed op mij heeft (eikelmannetjes!) besef ik sinds ik vanavond de tv-uitzending van Paulus zag. Ik maak namelijk al jaren boskneuters, van eikels en kastanjes.
Dit is een beetje uit de hand gelopen want ik maak ze nu ook met de lagere-schoolkinderen en heb een expositie van kneuters en foto's in hun natuurlijke omgeving, in de bibliotheek Wageningen gehad.
De sfeer die Jean beschreef spreekt mij zeer aan en ik wil u dan ook enkele foto's sturen van mijn vele creaties.
Boskneuters, een zeldzaam soort en dan ook nog erg verlegen.
Maar als je heel voorzichtig bent en niet te hard het bos door rent, kom je ze soms nog tegen.

Renk Ruiter
WAGENINGEN

HET PORTRET

Hein Klodder had zijn schilderkist uitgepakt, verf uit tubetjes gedrukt en op zijn palet gedaan en een halve liter terpentijn op zijn haar gegoten. 'Dat laatste is goed voor de inspiratie,' fluisterde hij Paulus geheimzinnig toe. 'Dan komt de muze gauwer.'
'Ha!' brulde Oehoeboeroe, die iedere beweging van Hein Klodder met argwanende blikken gevolgd had. 'Dit is belachelijk! Geen enkele muis zal zo stom zijn om op deze verschrikkelijke lucht af te komen.'
'Neem me niet kwalijk,' sprak Hein Klodder uit de hoogte.
'Een kunstenaar mag niet gestoord worden in zijn werk. Wilt u zo goed zijn zich te verwijderen? Ik ga een portret schilderen.'
Diep beledigd wendde Oehoeboeroe zich tot Paulus, maar Paulus zei vergoelijkend: 'Och toe, Oehoeboeroe, ga nou maar eventjes. Stel je voor dat het portret zou mislukken.'
'Uitstekend,' zei Oehoeboeroe boos en stapte weg.
'Uitstekend,' prees Hein Klodder, 'nu kan ik tenminste aan het werk gaan. Weet je wat een model is?'
'Geen idee,' zei Paulus.
'Dat ben jij,' legde de schilder uit.
'Nee toch?' zei Paulus geschrokken.
'Ga daar maar zitten,' beval Hein, 'met mijn hoed op je hoofd.'
'O,' zei Paulus en hij gehoorzaamde schoorvoetend.
Toen ging Hein Klodder aan de arbeid. Neuriënd en mompelend roerde hij met zijn penselen door de verf en smeerde woeste vegen op het doek.
Hij gluurde door zijn oogharen naar Paulus, deed af en toe een paar stappen achteruit om zijn vorderingen beter te overzien, struikelde daarbij één keer over een boomwortel, gleed ook een keer uit over een verftube en stak tenslotte bij vergissing een penseel in zijn neus.
Paulus had er graag om willen lachen, maar dat durfde hij niet. Roerloos als een standbeeld zat hij te wachten tot het portret klaar zou zijn.
Voor Hein Klodder zelf scheen dit alles trouwens een zeer ernstige zaak te zijn. Hij was bijzonder bedrijvig en deed bar gewichtig.
Na drie uren – het linkerbeentje van Paulus sliep, zijn neus kriebelde geweldig en hij moest hoognodig achter zijn rechteroor krabben – riep Hein Klodder plechtig: 'Het is gereed.'
Paulus begon gauw te krabben en toen ging hij kijken.
'Het is een meesterwerk!' verklaarde Hein Klodder trots.
'Een hoogtepunt in de moderne schilderkunst. Ik heb mijzelf overtroffen. En iedere andere schilder ook. Wat zeg je hier wel van!'
'Ik ben sprakeloos,' bekende Paulus.
'Dat is begrijpelijk,' zei Hein Klodder bescheiden, 'hier zijn nog geen woorden voor te vinden. Pas in een verre toekomst zal men deze schepping naar waarde kunnen schatten.'
'Tja,' zei Paulus.

(WORDT VERVOLGD)

BOUTERBODE 51
REDACTIE Maarten J. de Meulder
POSTADRES Dobbenwal 47, 9407 AD Assen
MAILADRES bouterbode@paulusarchief.nl

ABONNEMENT BB51 t/m 55: € 7,50 op Ingbank 3945495 t.n.v. Uitgeverij De Meulder, Assen – of via aankoop in de webwinkel van *www.demeulder.nl*

VORMGEVING Rudy Vrooman, Zaandam
VERANTWOORDING PAULUS-ILLUSTRATIES
© erven Jean Dulieu
TIJDSCHRIFTCODE ISSN 1388-2465